

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تئوری اقتصاد خرد

(برای دانشجویان رشته‌های مدیریت، حسابداری، بانکداری و بیمه...)

تألیف: ناصر سیف‌اللهی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سرشناسه	: سیف‌اللهی، ناصر، ۱۳۴۷ -
عنوان و پدیدآور	: تئوری اقتصاد خرد (برای دانشجویان رشته‌های مدیریت، حسابداری، بانکداری و بیمه ...) / تألیف: ناصر سیف‌اللهی.
مشخصات نشر	: تهران: حامی، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۵۲ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۷۰۰۰۰ ریال ۶-۸-۹۶۰۵۵-۹۷۸-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اقتصاد خرد
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ۹۳۳ س ۲ ف ۲/ ۱۸۰ HB
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۵
شماره‌ی کتابشناسی ملی	: ۱۸۰۳۸۰۲

hamipublisher @ yahoo.com

انتشارات حامی

- نام کتاب: تئوری اقتصاد خرد
- تألیف: ناصر سیف‌اللهی، استاد عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی
- ناشر: حامی - ۱۹۶۲۷۱۶ - ۰۹۱۲ - ۲۲۱۲۶۷۰۲
- نوبت چاپ: سوم - آبان ۱۳۸۹
- چاپ و صحافی: مهارت - جدی
- تیراژ: ۱۰۰۰ عدد - قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال
- مراکز پخش:

۶۶۴۱۱۱۷۳ - ۶۶۴۰۱۷۸۳ - ۶۶۹۷۳۱۷۵ - ۸۸۳۰۰۹۷۳ - ۶۶۹۵۳۴۶۲
کتاب ایران - مرکز آموزش صنعتی-مهربان پخش - پخش سینا - نوپردازان

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر می‌باشد

www.adinebook.com

• فروش آن لاین اینترنتی:

فروشگاه حامی

فهرست مطالب

فصل اول: تحلیل مسائل اقتصادی (۱۳ الی ۳۸)

۱۶	۱-۱ چرا اقتصاد خرد را مورد مطالعه قرار می‌دهیم
۱۹	۱-۲ ابزارهای تحلیل اساسی در اقتصاد خرد
۲۱	بهینه‌سازی مقید (بهینه‌سازی محدود)
۲۶	تجزیه و تحلیل تعادل
۳۰	ایستای مقایسه‌ای
۳۴	۱-۳ تحلیل اثباتی و هنجاری
۳۶	خلاصه فصل
۳۷	سؤالات دوره‌ای
۳۸	مسائل

فصل دوم: تحلیل عرضه و تقاضا (۳۹ الی ۷۸)

۴۲	۲-۱ تقاضا، عرضه و تعادل بازار
۴۴	منحنی تقاضا
۴۷	منحنی عرضه
۴۹	تعادل بازار
۵۸	انتقال هم زمان در منحنی‌های عرضه و تقاضا
۶۰	۲-۲ کشش قیمتی تقاضا
۶۲	کشش در منحنی‌های تقاضای خاص
۶۵	کشش قیمتی تقاضا و درآمد کل
۶۵	عوامل مؤثر در کشش قیمتی تقاضا
۶۷	۲-۳ کشش‌های دیگر
۶۸	کشش قیمتی عرضه
۶۹	تاثیر وضع مالیات غیر مستقیم بر روی قیمت و مقدار تعادلی کالا
۷۴	انتقال مالیات
۷۶	خلاصه فصل
۷۷	سؤالات دوره‌ای

مسائل ۷۷

فصل سوم: ترجیحات مصرف‌کننده و مفهوم مطلوبیت (۷۹ الی ۱۱۱)

۳-۱ نمایش ترجیحات	۸۳
فرضیه‌هایی در مورد ترجیحات (رجحان‌ها) مصرف‌کننده	۸۴
رتبه‌بندی ترتیبی و اصلی (عددی)	۸۵
۳-۲ تابع مطلوبیت	۸۶
ترجیحات مصرف‌کننده با یک کالا	۸۷
مطلوبیت نهایی	۸۸
اصل نزولی بودن مطلوبیت نهایی	۹۰
آیا مقدار بیشتر همیشه بهتر است؟	۹۲
ترجیحات مصرف‌کننده در برابر چندین کالا	۹۴
منحنی‌های بی‌تفاوتی	۹۶
نرخ نهایی جانشینی	۱۰۱
نزولی بودن نرخ نهایی جانشینی	۱۰۲
تابع مطلوبیت خاص	۱۰۵
تابع مطلوبیت کاب داگلاس	۱۰۵
جانشینی کامل	۱۰۶
خلاصه فصل	۱۱۰
سؤالات دوره‌ای	۱۱۱
مسائل	۱۱۱

فصل چهارم: انتخاب مصرف‌کننده (۱۱۳ الی ۱۲۸)

۴-۱ محدودیت بودجه	۱۱۷
تعریف خط بودجه	۱۱۸
چگونه تغییر در درآمد روی خط بودجه تأثیر می‌گذارد؟	۱۲۰
چگونه تغییر در قیمت روی خط بودجه تأثیر می‌گذارد؟	۱۲۲
۴-۲ انتخاب بهینه (پیدا کردن نقطه تعادل مصرف‌کننده)	۱۲۴
پیدا کردن یک سبد مصرفی بهینه	۱۳۱
دو راه برای بررسی نقطه بهینه	۱۳۲

۱۳۶	 خلاصه فصل
۱۳۶	 سؤالات دوره‌ای
۱۳۷	 مسائل
۱۳۸	 ضمیمه: راه‌حل‌های ریاضی انتخاب مصرف‌کننده
فصل پنجم: تئوری تقاضا (۱۴۱ الی ۱۷۷)	

۱۴۴	 ۵-۱ انتخاب نقطه بهینه
۱۴۷	 اثر تغییر قیمت کالا روی نقطه تعادل مصرف‌کننده
۱۴۸	 تغییرات قیمت: حرکت روی منحنی تقاضا
۱۴۸	 اثر تغییر مقدار درآمد روی نقطه تعادل مصرف‌کننده
۱۴۹	 تغییر درآمد: انتقال در منحنی تقاضا
۱۵۱	 منحنی انگل
۱۵۷	 ۵-۲ اثر درآمدی و جانشینی
۱۵۷	 اثر جانشینی
۱۶۰	 اثر درآمدی
۱۷۱	 خلاصه فصل
۱۷۲	 سؤالات دوره‌ای
۱۷۲	 مسائل
۱۷۴	 ضمیمه: شکل‌های مختلف منحنی قیمت- مصرف و درآمد - مصرف

فصل ششم: عوامل تولید و توابع تولید (۱۷۹ الی ۲۰۱۶)

۱۸۲	 ۶-۱ عوامل تولید و توابع تولید
۱۸۴	 ۶-۲ توابع تولید با یک عامل تولید
۱۸۵	 تابع تولید کل
۱۸۸	 تولید نهایی و تولید متوسط
۱۹۱	 قانون بازده نهایی نزولی
۱۹۲	 ۶-۳ توابع تولید با بیش از یک عامل تولید
۱۹۲	 تولید کل و تولید نهایی با دو عامل تولید
۱۹۵	 منحنی‌های تولید همسان
۱۹۶	 ویژگی منحنی‌های توابع همسان

۱۹۷	 منطقه اقتصادی و منطقه غیر اقتصادی تولید
۱۹۹	 نرخ نهایی جانشینی فنی
۲۰۳	 توابع تولید خاص
۲۰۳	 توابع تولید خطی
۲۰۵	 توابع تولید با نسبت‌های ثابت
۲۰۶	 ۵-۶ بازده نسبت به مقیاس
۲۰۹	 خلاصه فصل
۲۱۱	 سؤالات دوره‌ای
۲۱۱	 مسائل
۲۱۲	 ضمیمه (۲): حل یک مثال
۲۱۴	 مراحل تولید و دو توصیه اقتصادی

فصل هفتم: هزینه‌ها و حداقل کردن هزینه‌ها (۲۱۷ الی ۲۴۳)

۲۲۰	 ۱-۷ هزینه فرصت از دست رفته
۲۲۱	 هزینه فرصت از دست رفته و قیمت بازار
۲۲۱	 هزینه‌های آشکار در مقابل هزینه‌های پنهان
۲۲۲	 هزینه‌های اقتصادی و هزینه‌های حسابداری
۲۲۲	 ۲-۷ مسأله حداقل کردن هزینه
۲۲۳	 بلند مدت در مقابل کوتاه مدت
۲۲۳	 مسأله حداقل کردن هزینه در بلند مدت
۲۲۴	 خطوط هزینه همسان
۲۲۴	 راه‌حل مسأله حداقل کردن هزینه در بلند مدت
۲۲۸	 مقایسه مسئله حداقل کردن هزینه با تئوری رفتار مصرف کننده
۲۲۸	 ۳-۷ تحلیل مقایسه ای ایستا از مسأله حداقل کردن هزینه‌ها
۲۳۲	 تحلیل مقایسه‌ای ایستا از تغییر در تولید
۲۳۳	 جمع‌بندی تحلیل مقایسه‌ای ایستا: منحنی‌های تقاضای عوامل تولید
۲۳۵	 ۴-۷ حداقل کردن هزینه در کوتاه مدت
۲۳۷	 مقایسه ایستا: تقاضای نهاده در کوتاه مدت در مقایسه با تقاضای نهاده در بلند مدت ...
۲۳۷	 حداقل کردن هزینه‌ها در کوتاه مدت: زمانی که بنگاه بیش از یک نهاده متغیر دارد
۲۳۹	 خلاصه فصل

سؤالات دوره‌ای ۲۴۱

مسائل ۲۴۱

فصل هشتم: منحنی‌های هزینه (۲۴۵ الی ۲۷۲)

۸-۱ منحنی‌های هزینه در بلند مدت ۲۴۸

چگونه تغییر قیمت عوامل تولید موجب انتقال منحنی هزینه کل بلند مدت می‌شود؟ ۲۵۰

۸-۲ هزینه متوسط بلند مدت و هزینه نهایی بلند مدت ۲۵۳

رابطه بین منحنی‌های هزینه متوسط و نهایی در بلند مدت ۲۵۶

صرفه‌جویی‌ها و عدم صرفه‌جویی‌های مقیاس ۲۵۶

۸-۳ منحنی‌های هزینه کوتاه مدت ۲۵۹

رابطه بین منحنی‌های هزینه کل در بلند مدت و کوتاه مدت ۲۶۰

هزینه‌های نهایی و متوسط در کوتاه مدت ۲۶۳

منحنی هزینه متوسط بلند مدت بعنوان یک منحنی پوش ۲۶۵

خلاصه فصل ۲۶۹

سؤالات دوره‌ای ۲۷۰

مسائل ۲۷۱

فصل نهم: بازار رقابت کامل (۲۷۳ الی ۳۰۶)

۹-۱ بازار رقابت کامل چیست ۲۷۶

۹-۲ حداکثر کردن سود توسط بنگاه گیرنده قیمت ۲۷۹

سود اقتصادی در مقابل سود حسابداری ۲۷۹

انتخاب مقدار تولید حداکثرکننده سود برای یک بنگاه گیرنده قیمت ۲۸۱

۹-۳ چگونه قیمت بازار تعیین می‌گردد؟ تعادل کوتاه مدت ۲۸۵

منحنی عرضه کوتاه مدت یک بنگاه ۲۸۶

کشش قیمتی عرضه ۲۹۰

تعادل کوتاه مدت در بازار رقابت کامل ۲۹۲

تجزیه و تحلیل ایستای مقایسه‌ای از تعادل کوتاه مدت ۲۹۳

۹-۴ چگونه قیمت بازار تعیین می‌گردد ۲۹۵

تولید در بلند مدت و تعدیل اندازه کارخانه توسط بنگاه‌های موجود ۲۹۶

منحنی عرضه بلند مدت بنگاه ۲۹۸

۲۹۹	 ورود آزاد و تعادل بلند مدت بازار رقابت کامل
۳۰۳	 خلاصه فصل
۳۰۴	 مسائل
۳۳۰	 فصل دهم: بازار انحصار کامل (۳۰۷ الی ۳۳۰)

۳۱۰	 ۱-۱۰ حداکثر کردن سود بوسیله یک انحصارگر
۳۱۵	 درآمد متوسط و درآمد نهایی
۳۱۸	 شرط حداکثر سود انحصارگر به روش نموداری
۳۲۱	 انحصارگر فاقد منحنی عرضه
۳۲۳	 ۳-۱۰ ایستای مقایسه‌ای از انحصار
۳۲۳	 ۴-۱۰ رفاه اقتصادی انحصاری
۳۲۵	 ۵-۱۰ چرا بازارهای انحصاری به وجود می‌آیند
۳۲۵	 تسلط بر منابع مهم تولیدی
۳۲۵	 انحصار طبیعی
۳۲۶	 قوانین حمایت از ثبت اختراعات و حق اکتشاف
۳۲۶	 انحصار ناشی از امتیازات دولتی (موانع ورود قانونی)
۳۲۷	 خلاصه فصل
۳۲۸	 سؤالات
۳۲۸	 مسائل
۳۳۰	 حل مسائل انتخابی کلیه فصل‌ها
۳۴۳	 واژه نامه
۳۴۹	 منابع و مأخذ

پیشگفتار

هر جامعه‌ای در هر مقطع زمانی و مکانی با دو سوال اساسی اقتصادی مواجه است. از یک طرف نیازها و خواسته‌های افراد جامعه نامحدود بوده و از سوی دیگر منابع و امکانات جامعه برای ارضاء خواسته‌ها و نیازها محدود و کمیاب هستند. برای تخصیص بهینه منابع کمیاب و محدود بین نیاز و خواسته‌های نامحدود و متنوع ما نیاز به یادگیری و آگاهی از اصول علم اقتصاد و بکارگیری یافته‌های آن در سطح کلان و خرد جامعه داریم تا در بهره‌برداری و استفاده از منابع کمیاب که دارای استفاده‌های مختلف می‌باشند به صورت بهینه عمل کنیم. اقتصاد خرد به عنوان یک شاخه مهم از علم اقتصاد نقش اساسی و غیر قابل انکار در کارایی و اثر بخشی سازمان‌ها دارد.

مسلماً آگاهی و تسلط بر تئوری‌های اقتصاد به عنوان یک ابزار اساسی در تصمیم‌گیری‌ها، می‌تواند توانایی سازمان‌ها را در گردونه رقابت و استفاده مطلوب از منابع مادی و انسانی افزایش دهد. در دنیای امروز با وجود دسترسی نسبتاً آسان سازمان‌ها به عوامل تولید و تکنولوژی، عامل موفقیت، رشد و تعالی آنها در گرو داشتن کارکنان دانش و توانمند است که قادر باشند به بهترین شکل ممکن وظیفه تخصیص منابع را انجام دهند. به همین جهت آموزش علم اقتصاد چه برای مدیریت بنگاه و چه برای مقابله با مسائل مهم اقتصادی نظیر تورم، بیکاری، سرمایه‌گذاری و پی آمدهای مداخله دولت در بازارها و ... امری ضروری و غیر قابل اجتناب است. بر همین اساس از مدت‌ها قبل که تدریس اقتصاد خرد را در دانشگاه‌های مختلف کشور آغاز کردم همواره به این فکر بودم که اگر آموزش اقتصاد خرد توأم با مثال‌های کاربردی و واقعی تشریح گردد، مطمئناً روی علاقه و یادگیری دانشجویان بیشتر تاثیرگذار خواهد شد. بر همین اساس در این کتاب مطالب با رویکرد جامع یعنی استفاده از روش توصیفی، نموداری و ریاضی به همراه حل تعداد زیادی تمرین در هر فصل (با عنوان یادگیری از طریق حل تمرین) و همچنین پاسخ تعدادی از مسائل هر فصل ارائه شده است. مطالب کتاب آنچنان ارائه گردیده است که برای کلیه دانشجویان رشته‌های اقتصاد، مدیریت، حسابداری، بانکداری، بیمه، امور گمرکی... با حداقل اطلاعات ریاضی قابل درک باشد.

مرور کلی مطالب کتاب

بحث فصل اول کتاب مربوط به تحلیل مسائل اقتصادی با استفاده از سه ابزار تحلیلی بهینه‌سازی مقید، تحلیل تعادلی و ایستای مقایسه‌ای می‌باشد.

در فصل دوم درباره‌ی دو مفهوم اصلی و اساسی در اقتصاد خرد یعنی عرضه و تقاضا و عوامل موثر در عرضه و تقاضا به صورت مبسوط بحث شده است. در ادامه فصل به بررسی مفهوم تعادل بازار و اثر تغییر منحنی‌های عرضه و تقاضا بر روی قیمت و مقدار تعادلی بازار پرداخته شده است.

در فصل سوم درباره‌ی ترجیحات مصرف‌کننده در انتخاب کالاها و خدمات، مفهوم مطلوبیت، معیارهای اندازه‌گیری مطلوبیت، منحنی‌های بی‌تفاوتی و نرخ نهایی جانشینی بحث شده است.

در فصل چهارم موضوع تقاضای مصرف‌کننده با توجه به قید بودجه و همچنین اثر تغییر در درآمد مصرف و تغییر در قیمت کالاها بر روی خط بودجه بررسی شده است.

در ادامه در فصل پنجم به این سوال که منحنی تقاضا چگونه بدست می‌آید، پاسخ خواهیم داد. همچنین نحوه‌ی بدست آوردن منحنی‌های درآمد مصرف، قیمت مصرف و اثر درآمدی و اثر جانشینی ناشی از تغییر قیمت کالا به صورت مفصل بحث شده است.

در فصل ششم درباره‌ی مسائل تولید و ترکیب بهینه عوامل تولید بحث شده است. در بحث تولید ما به دنبال پاسخ به این سوال هستیم، تولید حداکثر محصول در سطح مشخصی از هزینه داده شده یا تولید مقدار محصول معین در حداقل هزینه ممکن.

در فصل هفتم و هشتم موضوع هزینه در کوتاه مدت و بلند مدت مورد بررسی قرار گرفته است. ادامه این دو فصل اختصاص به بررسی انواع هزینه‌ها، خطوط هزینه همسان و منحنی‌های تولید همسان و نقطه تعادل تولیدکننده دارد.

بازارهای رقابت کامل و انحصار کامل به طور مفصل در فصل‌های نهم و دهم مطرح گردیده است. ادامه بحث این دو فصل مربوط به نحوه‌ی تعیین قیمت و مقدار تولید در بازار رقابت کامل و انحصار کامل و همچنین موضوع رفاه اقتصادی می‌باشد.

امید است مطالب ارائه شده در این کتاب مورد استفاده اساتید و دانشجویان محترم واقع شده و دستمایه‌ای سودمند و مفید برای همه جویندگان راه علم و معرفت باشد. مطمئناً نظریات اصلاحی صاحب نظران موجب پربارتر شدن مطالب کتاب در چاپ بعدی خواهد شد. خداوند سبحان را سپاسگزارم که مرا یاری نمود تا این کتاب را آماده چاپ نمایم.

ناصر سیف‌اللهی

بهار ۱۳۸۸

Email: naser_seifollahi@yahoo.com